

Integriteitprotocol

van

het Algemeen en het Dagelijks Bestuur en de Voorzitter

van

het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

vastgesteld door het Algemeen bestuur op 30 november 2005;

geactualiseerd door het Algemeen bestuur bij besluit d.d. 24 november 2011

nader gewijzigd en aangevuld bij besluit van het Algemeen bestuur d.d. 26 maart 2015.

Inhoudsopgave

Inleiding

Hoofdstuk 1

Integriteitonderwerpen	4
§ 1. Algemene Bepalingen	4
§ 2. Belangenverstremgeling	5
2.1 Nevenfuncties.....	5
2.2 Aanmerkelijk belang	6
2.3 Deelnemen aan een stemming.....	6
§ 3. Omgang met informatie	7
§ 4. Aannemen van geschenken	7
§ 5. Bestuurlijke uitgaven, declaraties	7
§ 6. Gebruik van bedrijfsvoorzieningen/middelen en communicatieapparatuur	8
§ 7. Activiteiten en werkbezoeken	8

Hoofdstuk 2

Integriteitsanalyse kandidaat-leden Dagelijks bestuur	9
---	---

Hoofdstuk 3

Toezicht en handelswijze bij aantasting integriteit	10
---	----

Inleiding

30 november 2005

Integriteit is tegenwoordig steeds meer een maatstaf geworden, waarnaar het persoonlijke functioneren en het functioneren van de overheidsorganisatie als geheel wordt beoordeeld. Het vertrouwen in de overheid is direct gelieerd aan haar integriteit. Integriteit bepaalt in hoge mate de wijze waarop 'de buitenwereld' tegen een (overheids)organisatie aankijkt. Indien de integriteit eenmaal geschonden is, raakt een organisatie al snel in diskrediet met forse imagoschade als gevolg.

24 november 2011

In de afgelopen jaren is integriteit een niet minder belangrijke maatstaf geworden. In het land zijn diverse voorbeelden bekend geworden van niet-integer bestuurlijk handelen. Het handelen van politieke ambtsdragers ligt mede daardoor onder een vergrootglas. Het opstellen en naleven van gedragsregels, transparantie van besluitvorming en openbaarheid van informatie die mogelijk van invloed is op het handelen van politieke ambtsdragers is daarom wenselijk. Immers, ook politieke ambtsdrager willen laten zien welke regels rondom integriteit worden gehanteerd.

Het integriteitprotocol van het bestuur en de voorzitter van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht behoeft na de 6 jaar die zijn verstreken na vaststelling door het AB enige aanpassing aan de actualiteit. In de afgelopen jaren heeft de commissie Dijkstal (de adviescommissie rechtspositie politieke ambtsdragers) diverse adviezen uitgebracht, is het gebruik van computers en andere communicatiemiddelen van groot belang geworden en heeft de VNG een nieuwe handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen uitgebracht. Drie redenen voor enkele aanpassingen aan het integriteitprotocol.

26 maart 2015

Het is gewenst en noodzakelijk bij de benoeming van de leden van het Dagelijks bestuur de integriteit van de voor te dragen kandidaten expliciet aan de orde te stellen. Uitgangspunt hierbij is dat integriteit van de AB- en DB- leden de verantwoordelijkheid is van de politieke groeperingen, ook al zal binnenkort door een wijziging van de Waterschapswet integriteit onder de zorgplicht van de voorzitter valt. Daartoe wordt het bestaande integriteitsprotocol aangevuld met een procedure voor het toetsen van de integriteit van voorgestelde DB-kandidaten.

Integriteit is een kwaliteitskenmerk dat als maatstaf wordt gebruikt voor het beoordelen van het functioneren van personen en organisaties. Het geeft niet alleen de mate van ongeschondenheid en onkreukbaarheid aan, maar is ook een maatstaf of iemand zich in zijn handelen laat leiden door de waarden en normen kenmerkend voor goed bestuurderschap. (Bron: Handboek Integriteitonderzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)

In dit hoofdstuk worden de verschillende integriteitonderwerpen benoemd en nader uitgewerkt. Allereerst een aantal kernbegrippen om bestuurlijke integriteit in een breder perspectief te plaatsen:

Dienstbaarheid

Het handelen van een bestuurder is altijd en volledig gericht op het belang van AGV en op de organisaties en ingezetenen die daar onderdeel van uitmaken.

Functionaliteit

Het handelen van een bestuurder heeft een herkenbaar verband met de functie die hij of zij vervult in het bestuur.

Onafhankelijkheid

Het handelen van een bestuurder wordt gekenmerkt door onpartijdigheid, dat wil zeggen dat geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen en dat ook iedere schijn van een dergelijke vermenging wordt vermeden.

Openheid

Het handelen van een bestuurder is transparant, opdat optimale verantwoording mogelijk is en de controlerende organen volledig inzicht hebben in het handelen van de bestuurder en zijn of haar beweegredenen daarbij.

Betrouwbaarheid

Op een bestuurder moet men kunnen rekenen. Die houdt zich aan zijn afspraken. Kennis en informatie waarover hij uit hoofde van zijn of haar functie beschikt, wendt hij of zij aan voor het doel waarvoor die zijn gegeven.

Zorgvuldigheid

Het handelen van een bestuurder is zodanig dat alle organisaties en burgers op gelijke wijze en met respect worden bejegend en dat belangen van partijen op correcte wijze worden afgewogen.

Aan de hand van deze kernbegrippen kunnen vragen over gerezen integriteitskwesties worden beantwoord. Gedragingen moeten aan deze begrippen kunnen worden getoetst.

§ 1. Algemene bepalingen

In het hiernavolgende zal een aantal integriteitonderwerpen worden besproken. Allereerst een aantal algemene bepalingen:

- 1.1 Onder het bestuur wordt verstaan: het Algemeen en het Dagelijks bestuur van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.
- 1.2 Onder bestuurder (m/v) wordt verstaan de voorzitter e/o een lid van het Algemeen e/o Dagelijks bestuur.
- 1.3 Dit protocol geldt voor de voorzitter en voor alle leden van zowel het Algemeen als het Dagelijks het bestuur en ten dele voor de duo-leden, waarbij opgemerkt wordt dat sommige bepalingen meer van toepassing zullen zijn op leden van het Dagelijks bestuur.
- 1.4 In gevallen waarin dit protocol niet voorziet of waarbij de toepassing niet eenduidig is, vindt bespreking plaats in het Dagelijks en/of Algemeen bestuur.
- 1.5 Dit protocol is openbaar en is door derden via de website van AGV te raadplegen.

§ 2. Belangenverstrengeling

Bij belangenverstrengeling is sprake van een vermenging van het publiek belang met het persoonlijke belang of belang van derden zoals familieleden of vrienden, waardoor een zuiver en objectief besluiten of handelen in het publieke belang niet langer is gewaarborgd. Dit kan bijvoorbeeld ontstaan als een bestuurder een nevenfunctie vervult die raakvlakken heeft met de uitoefening van het politieke ambt. Ook kan gedacht worden aan financiële belangen die een bestuurder bezit, die een onafhankelijke besluitvorming kunnen beïnvloeden. Zelfs kan gedacht worden aan emotionele belangen, die een objectieve beoordeling in de weg staan, bijvoorbeeld doordat er een besluit genomen dient te worden ten aanzien van een organisatie die bepaalde belangen vertegenwoordigt, waarmee men als bestuurder sympathiseert.

2.1 Nevenfuncties

AGV vindt het belangrijk dat er geparticipeerd wordt in andere organisaties, maar belangen moeten wel helder zijn. Om die helderheid te verschaffen volgen hieronder enkele spelregels .

Raakvlakken tussen de nevenfunctie en de uitoefening van het politieke ambt kunnen bestaan indien een bestuurs- of kaderfunctie wordt bekleed binnen een organisatie waarmee AGV samenwerkt of ten aanzien waarvan AGV besluiten neemt (gunnen van werk, publiek-private samenwerking, verlenen van vergunningen et cetera). Ook bij zogeheten qualitate qua-nevenfuncties (q.q.-nevenfuncties), nevenfuncties waarin men uit hoofde van het ambt is benoemd, is een belangenverstrengeling niet uitgesloten.

Q.q.-nevenfuncties

Q.q.-nevenfuncties zijn herkenbaar aan de hand van de volgende criteria, waarvan ten minste één vervuld moet zijn:

1. aanbeveling, voordracht, keuze of benoeming geschiedt door het Algemeen- of Dagelijks bestuur;
2. het betreft een functie in een orgaan waarin AGV deelneemt of waarvan het deel uitmaakt;
3. er is een aantoonbaar belang voor AGV dat de nevenfunctie wordt vervuld door een bestuurder van AGV;
4. de benoeming heeft plaatsgevonden vanuit een andere (erkende) q.q.-nevenfunctie.

Een q.q.-nevenfunctie is feitelijk een functionele nevenfunctie die een bestuurder dientengevolge niet op eigen titel vervult. Genoten vergoedingen uit een q.q.-nevenfunctie worden dan ook gestort in de kas van AGV. Onkosten die men uit hoofde van een q.q.-nevenfunctie maakt, worden in beginsel door het desbetreffende orgaan vergoed. Op dit moment hebben de leden van het Dagelijks bestuur geen q.q.-nevenfunctie bij rechtspersonen waarmee AGV een (financiële) relatie heeft. Met uitzondering van de dijkgraaf die q.q. lid is van het bestuur van de Stichting Waternet.

Overige nevenfuncties

Bestuursleden kunnen, binnen de wettelijke grenzen, overige nevenfuncties vervullen. Alle nevenfuncties zijn openbaar en worden gepubliceerd op de internetsite van AGV. Tevens wordt daarbij aangegeven of de nevenfunctie bezoldigd of onbezoldigd is.

De uitkomsten van de adviescommissie rechtspositie politieke ambtsdragers (commissie Dijkstal) hebben geleid tot een bepaling bij Wet dat er bij fulltime aanstelling een verplichting berust op het openbaar maken en verrekenen van inkomsten verkregen uit

nevenfuncties die niet q.q. worden verricht. Deze verplichting geldt per 27 februari 2010 voor nieuwe politieke ambtsdragers.

Een voornemen tot aanvaarding van een nevenfunctie wordt gemeld in het Algemeen bestuur. De secretaris ziet toe op de registratie en op openbaarmaking via de website van AGV. Een nevenfunctie mag nooit in strijd zijn met het belang van AGV. Onkosten die worden gemaakt vanwege nevenfuncties die niet q.q. worden vervuld, komen niet ten laste van AGV.

2.2 *Aanmerkelijk belang*

Financiële belangen in ondernemingen die een relatie hebben met AGV of ten aanzien waarvan AGV besluiten neemt kunnen, indien die onderneming in enige mate betrokken is bij besluitvorming, een onafhankelijk besluitvormingsproces beïnvloeden. Dit risico speelt een rol bij besluiten over aanbesteding, subsidieverstrekking, verlening van advies- of onderzoeksopdrachten et cetera. Voorzichtigheid, openheid en controleerbaarheid zijn hier van groot belang.

Het openbaar maken van financiële belangen is geen wettelijke verplichting. Naast wettelijke verplichtingen hebben bestuurders echter ook een eigen verantwoordelijkheid om ongewenste belangenverstrengeling of de schijn daarvan te vermijden.

Daarom doen zowel de leden van het Algemeen bestuur als de leden van het Dagelijks bestuur van AGV vrijwillig opgaaf van al hun (toekomstige) aanmerkelijke belangen (vanaf 5%) in ondernemingen waarmee AGV zaken doet, dan wel ten aanzien waarvan AGV besluiten neemt of kan nemen. Die vrijwillige opgaaf strekt zich dus niet uit tot het geven van inzicht in aandelenpakketten KPN of Koninklijke Shell e.a. Een tussentijds ontstaan financieel belang wordt ook opgegeven. De secretaris ziet toe op de registratie.

2.3 *Deelnemen aan een stemming*

Indien sprake is van (een schijn van) belangenverstrengeling zal de betreffende bestuurder zich onthouden van stemming. Dit geldt ook indien de belangenverstrengeling niet structureel is (er is geen sprake van een nevenfunctie) of financieel tot uitdrukking komt. Het kan immers ook gebeuren dat een bestuurder incidenteel moet stemmen over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat (familierelaties of persoonlijke eigendommen zijn in het geding).

In dit verband wordt ook verwezen naar artikel 38a van de Waterschapswet:

Een lid van het Algemeen bestuur neemt niet deel aan de stemming over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken.

Het is in eerste instantie aan het bestuurslid zelf om uit te maken of een aangelegenheid waarover gestemd wordt hem of haar rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat. In sommige gevallen zal het niet zo eenvoudig uit te maken zijn, omdat een aangelegenheid bijvoorbeeld wel de categorie aangaat die je als bestuurder vertegenwoordigt, maar tegelijkertijd ook een gebied betreft waar je als bestuurder persoonlijke eigendommen hebt.

Vanuit oogpunt van integriteit en dan vooral vanuit de preventiesfeer zou het zo moeten zijn dat er niet achteraf verwijten gemaakt kunnen worden. Het is dan ook van belang om in soortgelijke gevallen als het hiervoor genoemde voorbeeld vooraf (vóór de stemming)

daarover te communiceren; binnen de eigen fractie of binnen de vergadering. Op die manier zal in ieder geval de integriteit van de bestuurder of van het bestuur niet, althans veel minder, ter discussie staan.

§ 3. Omgang met informatie

Een integer bestuurder gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt. Hij mag geen onjuiste informatie verstrekken of relevante informatie achterhouden. Het niet verstrekken van informatie is uiteraard in sommige gevallen wel denkbaar, bijvoorbeeld als het geheime informatie betreft of zeer vertrouwelijke informatie waarvan het prijsgeven ervan schade kan opleveren voor AGV. De bestuurder mag niet ten eigen bate of ten bate van derden gebruik maken van in de uitoefening van het ambt verkregen informatie. De reden spreekt voor zich. Het zou de betrouwbaarheid en de geloofwaardigheid van AGV kunnen aantasten.

De bestuurder gaat verantwoord om met de e-mail en internetfaciliteiten alsmede met de sociale media van het Waterschap.

§ 4. Aannemen van geschenken

Bij het afleggen van de verklaring of belofte verklaren bestuurders dat zij geen giften of gunsten hebben gegeven of beloofd om benoemd te worden. Ook beloven ze geen geschenken of beloften te hebben aangenomen of te zullen aannemen om iets te doen of te laten. Dat betekent kort gezegd dat in principe nooit giften of gunsten - ook niet als ze van geringe waarde zijn - mogen worden aangenomen in ruil voor een tegenprestatie.

Onze maatschappij kenmerkt zich evenwel als een 'netwerksamenleving', waarin over en weer contacten en kleine attenties worden uitgewisseld. AGV onderkent dit en meent dat het over en weer uitwisselen van kleine attenties acceptabel is, omdat aangenomen mag worden dat in dergelijke gevallen de onafhankelijkheid van de bestuurder niet in het geding is. Wanneer de attenties substantiëlere vormen aannemen worden ze gemeld en geregistreerd. De bestuurders van AGV dragen een eigen verantwoordelijkheid in de beoordeling of er in voorkomende gevallen sprake is van een kleine attentie of niet.

§ 5. Bestuurlijke uitgaven en declaraties

Indien bij de uitoefening van de functie kosten worden gemaakt, geschieden deze functionele kosten in het directe belang van AGV. Het betreffen dan uitgaven die benodigd zijn om de bestuursfunctie te kunnen vervullen. Daarmee onderscheiden deze kosten zich van uitgaven die privé worden gedaan. De gemaakte kosten worden binnen een maand gedeclareerd. Uitgaven worden vergoed als de hoogte en functionaliteit ervan kunnen worden aangetoond. Ter bepaling van het begrip bestuurlijke uitgaven zijn de volgende criteria te formuleren:

- met de uitgave is het belang van AGV gediend, en
- de uitgave vloeit voort uit de functie.

Conform geldende regelgeving komen voor leden van het Algemeen en Dagelijks bestuur de reis- en verblijfskosten voor vergoeding in aanmerking.

Het spreekt voor zich dat bestuurders geen kosten declareren die al op andere wijze worden vergoed. Declaraties worden afgewikkeld volgens een vastgestelde administratieve procedure. De

secretaris is eerste aanspreekpunt en verantwoordelijk voor de administratie. De declaraties worden administratief afgehandeld door een daartoe aangewezen ambtenaar. Bij twijfel over een declaratie wordt de voorzitter ingeschakeld. Zonodig wordt het Dagelijks bestuur om een besluit daarover gevraagd.

§ 6. Gebruik van bedrijfsvoorzieningen/middelen en communicatieapparatuur

De dijkgraaf en de leden van het Algemeen bestuur en het Dagelijks bestuur ontvangen een tablet in bruikleen. Daartoe wordt een overeenkomst van bruikleen gesloten waarin dit nader wordt geregeld.

§ 7. Activiteiten en werkbezoeken

De ambtsuitoefening brengt uitnodigingen met zich mee. Hieronder vallen ook uitnodigingen voor reizen, verblijven, activiteiten en werkbezoeken. Uitnodigingen worden altijd besproken in het Dagelijks bestuur. Bij de besluitvorming zal het belang van AGV een doorslaggevende factor zijn. Controleerbaarheid en verifieerbaarheid zijn andere voorwaarden die een rol spelen. Ten aanzien van activiteiten en werkbezoeken *op kosten van AGV*, worden ook afspraken over rechten, plichten en faciliteiten gemaakt in het Dagelijks bestuur. Voorts is voor AB en DB de regeling reis- en verblijfkosten van toepassing.

Voorafgaand aan de voordracht van een kandidaat-lid voor het Dagelijks bestuur geeft de fractie die voornemens is de betreffende kandidaat voor te dragen, opdracht aan een extern bureau een integriteitsanalyse uit te voeren.

Deze analyse heeft ten doel mogelijke integriteitsrisico's in beeld te brengen die aan de benoeming tot lid van het Dagelijks bestuur zouden kunnen kleven.

De kosten van de analyse komen voor rekening van de fractie in kwestie, maar worden op verzoek aan die fractie vergoed.

Het extern bureau rapporteert aan de fractie die de opdracht heeft gegeven.

De fractie informeert de voorzitter over de uitkomsten van de analyse, met het oog op diens verantwoordelijkheid ten aanzien van het bevorderen van de bestuurlijke integriteit.

Tijdens de vergadering van het Algemeen bestuur waarin de verkiezing van de leden van het Dagelijks bestuur plaatsvindt, deelt de woordvoerder van de fractie die een Dagelijks bestuurslid voordraagt mee dat het integriteitsonderzoek is uitgevoerd, dat uit het onderzoek geen belemmeringen voor benoeming zijn gerezen en dat de fractie het volste vertrouwen heeft in de integriteit van het voorgedragen kandidaat-lid.

In de situatie dat een kandidaat zich niet kan vinden in de resultaten van de integriteitsanalyse kan deze een veto uitspreken. Het rapport wordt dan niet uitgebracht.

Dan kan op initiatief van de fractievoorzitter een gesprek plaatsvinden over het rapport waaraan - naast de fractievoorzitter en de kandidaat zelf - de dijkgraaf, de expert van het deskundig bureau die het rapport heeft opgesteld en een medewerker van het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector (BIOS) deelnemen. Op basis van dit gesprek zal de dijkgraaf vervolgens advies uitbrengen aan de fractievoorzitter hoe verder te handelen

Toezicht op het integriteitprotocol is een aandachtsgebied van de secretaris. Hij is in eerste instantie aanspreekpunt. Dit betekent dat bij geconstateerde gedragingen die een aantasting van de integriteit kunnen opleveren de secretaris in eerste instantie ook als vertrouwenspersoon fungeert. Voorts draagt de secretaris ervoor zorg dat het protocol actueel blijft. Dit kan bijvoorbeeld geschieden door het jaarlijks agenderen van dit protocol, dan wel van enige onderwerpen daaruit op bestuursvergaderingen. De bestuurders van AGV zelf dragen voorts een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van hun integriteit. Te denken valt bijvoorbeeld aan het doorgeven van tussentijdse wijzigingen van nevenfuncties.

De handelwijze bij een melding bij de secretaris van een gedraging die een aantasting van de integriteit kan opleveren en de afhandeling daarvan, is in grote lijnen als volgt:

- anonieme meldingen worden niet in behandeling genomen;
 - een melding geschiedt mondeling of schriftelijk;
 - een gemelde gedraging die een aantasting van de integriteit kan opleveren, dient voldoende concreet te zijn, bij gebreke waarvan de secretaris de melding naast zich neer kan leggen;
 - de secretaris stelt de bestuurder op wie de melding betrekking heeft op de hoogte van de melding en stelt deze in de gelegenheid te reageren;
 - de secretaris treedt in overleg met de dijkgraaf om te bespreken of en zo ja, welke aanvullende acties gewenst zijn.
-